

Justícia, Pau i Integritat de la Creació

Vic, 5 de febrer del 2011

Síntesi de la ponència a càrrec del Sr. Arcadi Oliveras, economista professor de la Universitat Autònoma de Catalunya i president de l'Associació Justícia i Pau de Barcelona entre moltes altres activitats. Aquesta ponència anava dirigida a les germanes Dominique de l'Anunciata de les províncies de Catalunya, Sant Ramon de Penyafort i Mare de Déu del Roser, amb la presència de la Gna. Miriam Zapeta, delegada general de Missió en Altres Mediacions i JPIC.

«Situació del nostre món. Una mirada global»

La xerrada va començar amb una qüestió que preocupa el ponent i és que, malgrat estar en la societat de la informació i comunicació, ens enganyen contínuament. Ho va il·lustrar amb diversos exemples. Així, tenim el cas dels pirates somalis que segresten vaixells espanyols, entre altres, i demanen un rescat. Aquesta és la informació coneguda, però el que no s'explica és que, com que la flota pesquera espanyola és de les més potents d'Europa, no en té prou de pescar en les seves costes i ha d'anar a fer-ho a les d'Àfrica, on captura el 90% de la pesca a canvi d'una compensació econòmica ridícula, de manera que els països afectats es queden sense pesca i sense prou diners per a fer front a la seva situació i aleshores prenen les armes. No justifica la seva actitud violenta, però sí que explica les causes de la situació en què viuen. Precisament per por dels pirates somalis, els vaixells espanyols han deixat d'anar a les costes de Kenya, Moçambic i Tanzània, i en aquests tres països la pesca ha augmentat i la fam ha disminuït. Qui són realment els pirates? Va posar encara tres mostres més d'aquesta falsa informació que tothora rebem. Hem de pensar que els mitjans de comunicació estan en mans de persones amb interessos propis i que manipulen aquesta informació segons les seves conveniències. Un cas flagrant ha estat el del diari francès *Le Figaro*, un dels més llegits a França, que ha estat comprat per Serge Dassault, el principal fabricant d'avions de combat d'aquest país, que, a més, està acusat d'haver manipulat els vots del seu municipi per esdevenir alcalde i va ser acusat a Bèlgica de frau financer i condemnat a vuit anys de presó. Quina informació oferirà ara aquest diari? Davant d'això, què podem fer? Arcadi Oliveras ens va recomanar: llegir més diaris, navegar per Internet, llegir revistes publicades per ONG, congregacions religioses, etc. Ésser interactius i contrastar el que rebem.

Tot seguit ens exposà algunes de les **causes d'injustícia** en el nostre món:

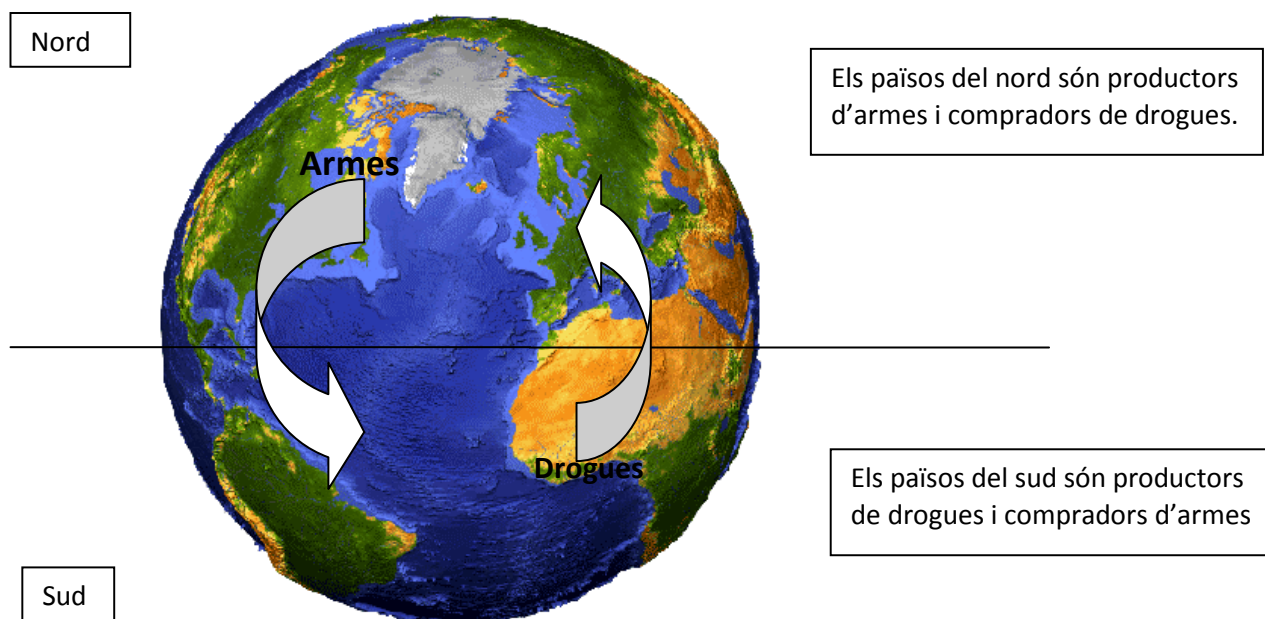
1. **LA FAM:** És la causa de més mortaldat del món. Segons les Nacions Unides cada dia moren de fam 60.000 persones. El més escandalós no és això, sinó que d'aliments en sobren, però estan mal repartits. Enviar aliments no és la solució. L'ONU va proposar com a remei l'anomenada «sobirania alimentària», que es pot resumir en tres punts: una reforma agrària que permetés a les famílies

aprofitar bé la pròpia terra; que cada país produís el que realment necessita per a viure, per tant, menys cafè, cacau i sucre, i més llegums, cereals, fruites... i invertir en infraestructures: regadius, granges, etc. L'any 2008 l'ONU va calcular que per a això es necessitarien 50.000 milions de dòlars. Els països rics van respondre que no hi podien pas arribar, a aquesta quantitat. Però tres mesos més tard, quan es produí la crisi econòmica, es van invertir 2 bilions 700.000 milions de dòlars per salvar els bancs. Conclusió: no hi ha voluntat política per posar fi a aquest greu problema.

2. **L'AIGUA:** Està tan mal repartida com l'alimentació. Al Canadà i als Estats Units la mitjana de consum d'aigua per dia és de 550 litres. A Europa, de 350 litres. Una mica menys a Espanya: 200 litres per dia. Àdhuc a Catalunya durant el temps de gran sequera que va patir el 2007, les persones es van conscienciar i el consum va baixar a 109 litres. Ara bé, si mirem aquesta mitjana en països africans es redueix a 8 litres per dia. Uns vuit litres que s'han d'anar a cercar lluny, cosa que solen fer les nenes de la família, utilitzant unes sis hores de camí i perdent tota la possibilitat d'anar a l'escola.
3. **LES MALALTIES:** La més coneguda la SIDA, que pateixen uns 40 milions de persones, un 10% de les quals moren. Però cada any hi ha quatre milions de nous casos, per tant, queda estabilitzada. El 60% de la població amb SIDA viu a l'Àfrica negra i només un milió rep tractament. Aquest és molt car i està sotmès a les patents farmacèutiques. Tenir la patent comporta que durant vint anys el laboratori que ha descobert el producte el pot vendre al preu que vulgui i sense competència. D'aquesta manera, una vegada més, els pobres queden exclosos. Recentment es va donar el cas de Sud-àfrica. El seu govern, davant la mort d'un fill de Nelson Mandela per la SIDA va demanar a les farmacèutiques que els permetessin comprar els antiretrovirals a més bon preu, renunciant als beneficis que obtindrien fins al 2012 quan s'acaben els vint anys prescrits. Els laboratoris s'hi van negar. Malgrat això, l'Índia, que tenia una llei de patents d'un període de només vuit anys, en assabentar-se'n va oferir al govern sud-africà de proporcionar-los tractament a bon preu. Immediatament dos laboratoris: el Glaxo anglès i el Boehringer Ingelheim alemany s'hi van querellar als tribunals. Perderen, però tot i així, pressionaren el govern de l'Índia perquè acomodés la seva llei de patents a la d'Occident. Resultat, l'Índia ara té una llei de patents de vint anys i ja no pot vendre a bon preu els medicaments contra la SIDA a Sud-àfrica. Conclusió: els interessos de dos laboratoris són molt més importants que el de sis milions de persones amb SIDA al continent africà.
4. **LA DESTRUCCIÓ DE LA TERRA:** Ens estem menjant el planeta! La nostra «petjada ecològica» només fa que créixer. Fins l'any 1986 tot el que destruïem la natura ho refeia l'any següent. Ara ja no és així ni de bon tros: el que la terra pot refer en un any correspon al consum entre l'1 de gener i el 23 de setembre de l'any anterior. Això repercutirà en les generacions venidores. Hem de cuidar el

planeta, ens cal una consciència ecològica i el decreixement, és a dir, reduir el consum.

5. **LA PAU:** La guerra segueix essent un problema molt important que pateix el món. On hi ha més guerres és a l'Àfrica i on es fabrica més armament és als països del Nord. Malauradament, Espanya ocupa el sisè lloc entre els venedors d'armes i el segon entre els venedors de munició. Curiosament, es pot comprovar que el tràfic d'armes va de nord a sud i el de drogues a la inversa, de sud a nord. Això fa pensar que és possible que es vinguin armes per drogues i drogues per armes.

Per últim l'Arcadi ens va parlar d'alguns dels **mecanismes que generen pobresa:**

- A. **COMERÇ INTERNACIONAL.** Injust. Per exemple, el cafè de Colòmbia. Al pagès que el cultiva se li paga a 0,15 pesos per quilo, l'empresari el ven a les empreses distribuïdores a 2,50 pesos/quilo i l'empresa distribuïdora, a 25 pesos/quilo!
- B. **INDÚSTRIA.** Exemples: La República Democràtica del Congo és un del països més rics d'Àfrica, per la gran quantitat de minerals del seu subsòl. Però, alhora, la pobresa dels seus habitants és escandalosa. El seu antic president Joseph Désiré Mobuto va negociar amb empreses transnacionals, entre elles Bayer i Samsung, perquè se'n portessin tots els minerals que volguessin a canvi d'ingressar al seu compte corrent a Brussel·les grans quantitats de diners. Ell es va enriquir i el seu poble es va empobrir. O bé, el dictador de Guinea Equatorial, Teodoro Obiang, ven tot el seu petroli (és un dels països amb més petroli) a l'empresa Exxon Mobile (dels EUA) obtenint uns beneficis dels quals

només s'aprofita ell i els que l'envolten, beneficis que són gestionats pel Banc de Santander, a Madrid.

- C. **DEUTE EXTERN.** Als països endeutats els cal retornar el capital i els interessos generats. Hi ha països, com el Marroc, en què el seu sobirà té ingressats a París sis vegades més del que deu en deute extern.
- D. **CONDICIONS DE VIDA DEFICIENTS. MIGRACIONS.** És una qüestió en la qual estem molt mal informats. Hi ha tres coses que cal saber sobre les migracions. En primer lloc, *història*, perquè de migracions n'hi ha hagut tota la vida; així, en el segle XIX, es van desplaçar 50.000 persones d'Europa a Amèrica. En segon lloc, *economia*; els immigrants rejuveneixen la població. Tenint en compte que Espanya és un dels països amb la població més envellida, s'ha calculat que es necessiten uns 242.000 immigrants per any per a poder subsistir l'any 2050. A més a més, el que els immigrants aporten en comparació amb el que els donem suposa un benefici de 6.000 milions de saldo favorable a Espanya. I per últim el tan temut *xoc cultural*; però si aprofundim en la nostra cultura catalana veurem que som producte de la influència d'altres cultures; per exemple, el que el visitant ha de veure a Girona és el call jueu i els banys àrabs; la sardana és d'origen bizantí, els panellets i torrons són postres magrebines, la barretina té el seu origen a Anatòlia (Turquia) i el Camp Nou el va fundar un suís.

Acte seguit s'establí un diàleg amb el conferenciant, que va respondre les preguntes dels assistents sobre la immigració a l'escola, els microcrèdits, com fer-nos ressò de tot això que ens havia explicat als alumnes de les nostres escoles, sobre el paper de l'ONU...

La síntesi ha estat una col·laboració de la Gna. Núria Cuellar.

